

Задорожний К. А.,
ад'юнкт, підполковник
Київський інститут Національної
гвардії України
(м. Київ, Україна)

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У ПРОТИДІ ВНУТРІШНІМ ТА ЗОВНІШНІМ ЗАГРОЗАМ

Національна гвардія України (далі НГУ) сьогодні є одним із ключових елементів сектору безпеки та оборони, що виконує завдання як у воєнний, так і у мирний час. Сучасне безпекове середовище України визначається поєднанням широкого спектра зовнішніх і внутрішніх загроз, які потребують адаптивного, професійного та комплексного підходу до їх нейтралізації.

З початком російської агресії у 2014 році НГУ була оперативно залучена до виконання бойових завдань у зоні проведення антитерористичної операції, а згодом – операції Об'єднаних сил. Підрозділи гвардії охороняли стратегічні об'єкти, забезпечували оборону населених пунктів, супроводжували колони, прикривали тиліві райони та брали безпосередню участь у бойових діях.

Після початку повномасштабного вторгнення у лютому 2022 року роль Національної гвардії суттєво зросла. Підрозділи НГУ стали повноцінними учасниками бойових дій на всіх операційних напрямках – від оборони Києва до активної участі в боях на Харківщині, Донеччині та Півдні. Гвардійці ефективно взаємодіють із Збройними Силами України, СБУ, прикордонниками та іншими структурами, демонструючи високий рівень координації, стійкості та адаптації до динамічних умов бою.

Особливу роль відіграють спеціальні підрозділи швидкого реагування, штурмові та мобільні групи, які діють у зоні бойових дій із використанням сучасних засобів розвідки, БпЛА, автоматизованих систем управління та вогневої підтримки. Це забезпечує високу маневреність, точність вогню та ефективність застосування сил.

Окрім участі у відсічі зовнішньої агресії, НГУ залишається важливим елементом системи внутрішньої безпеки держави. Вона виконує завдання з охорони громадського порядку, припинення масових заворушень, участі в антитерористичних операціях, охорони органів державної влади та критичної інфраструктури.

У прифронтових і прикордонних регіонах гвардійці забезпечують режимно-обмежувальні заходи, виявляють і знешкоджують диверсійно-розвідувальні групи, охороняють важливі об'єкти та підтримують правопорядок у тісній взаємодії з Національною поліцією та СБУ.

Завдяки мобільності та гнучкій структурі НГУ ефективно реагує на кризові ситуації – від масових беспорядків до терористичних загроз та спроб дестабілізації ситуації в тилу.

Досвід бойових дій показав необхідність поєднання класичних методів охорони громадського порядку з елементами високоманеврової тактичної боротьби. НГУ активно впроваджує нові форми застосування підрозділів: створюються штурмові роти, мобільні групи з БпЛА, зростає роль інженерного забезпечення та вогневої підтримки.

Велика увага приділяється вдосконаленню системи командування та управління, розвитку професійного складу, модернізації озброєння і техніки. Значні зміни відбулися й у вогневій підготовці, яка орієнтована на реальні умови бою – ведення бою в міській забудові, стрільбу вночі, з нестандартних положень, із застосуванням сучасних оптичних і тепловізійних засобів.

Накопичений досвід застосування Національної гвардії України засвідчив її здатність ефективно реагувати на широкий спектр загроз – від бойових дій проти зовнішнього ворога до забезпечення стабільності всередині країни.

Ключовими факторами успішності стали гнучкість у застосуванні сил, інтеграція з іншими структурами сектору безпеки та оборони, інноваційні підходи до підготовки та управління, а також висока мотивація особового складу.

Подальший розвиток НГУ має ґрунтуватися на розширенні бойових можливостей, модернізації озброєння, вдосконаленні управлінських структур і підвищенні професійної підготовки особового складу. Це дозволить ще більш ефективно виконувати завдання із захисту державного суверенітету, територіальної цілісності та громадської безпеки України.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Національну гвардію України» від 13.03.2014 № 876-VII.
2. Біла книга Сектору безпеки і оборони України. — Київ: МО України, 2022.
3. Аналітичні матеріали НГУ щодо участі у бойових діях 2014–2024 рр.
4. Стратегія національної безпеки України. Указ Президента № 392/2020.
5. Матеріали науково-практичних конференцій КІ НГУ (2022–2025 рр.).